KIRAC loopt achter op John de Mol

Hard//talk

Tekst Julius Koetsier

05 november 2021

Genoeg mensen hebben het al gehad over KIRACs getreiter, dat door zou moet gaan voor gedurfde kunstkritiek. Julius Koetsier ziet vooral hoeveel deze kunstenaars nog veel kunnen leren van echte controversiële makers uit de popcultuur.

KIRAC *(Keeping It Real Art Critics)*, het vloggerscollectief onder leiding van Stefan Ruitenbeek, is in het nieuws vanwege zijn film *Honey Pot*. Daarin heeft Sid Lukkassen een seksdate met 'links UvA-meisje' Jini Jane. Over de ethiek van deze productie is genoeg gezegd, ik wil eens kijken naar de artistieke kwaliteit van KIRAC.

Hun bekendste filmpje was tot voor kort *The tears of Mara McCarthy* uit 2016, waarin galeriehoudster McCarthy benaderd wordt door Kirac-medewerker Tarik Sadouma. Die bestookt haar net zo lang met kritische vragen tot ze ervan moet huilen – althans, dat menen de KIRACCERS, en dat schreven ook vrijwel alle journalisten die de video bespraken, van Wierd Duk tot Roos van der Lint.

Wie het filmpje kijkt, ziet dat het anders gaat. Sadouma ploft neer en begint botte opmerkingen te maken tegen McCarthy, die eerst wat verrast lacht en dan zijn vragen over de kunst in haar galerij beantwoordt. Wanneer ze een video laat zien van een kunstenares die ze persoonlijk kent, die parkinson heeft, moet ze huilen. Sadouma probeert iets bij te dragen aan haar emotionele staat met een harde grap over parkinson ("It's like a dance, right, shake it, boogie"). McCarthy interpreteert de grap echter als een opmerking over het werk, waarin de kunstenares door het water kruipt ("She does, you see her kind of integrate it"). Dan krijgen we een nabeschouwing te zien waarin Sadouma

triomfantelijk de tranen als zijn overwinning claimt. Gek genoeg wist KIRAC vriend en vijand ervan te overtuigen dat zíj McCarthy aan het huilen hadden gekregen – ondanks het feit dat het filmpje pertinent iets anders toont.

De meeste KIRAC-vlogs zijn nog minder sensationeel, en bestaan uit weinig meer dan gesprekken over kunst. Met stijgende verbazing heb ik de filmpjes gekeken, me afvragend waarom deze compleet eenduidige, zelfbevestigende vlogs in de kunstscene blijkbaar de reputatie genieten grensverleggend te zijn. 'Allesbehalve saai,' zegt Renee Schuiten-Kniepstra in een uitzending van radioprogramma Kunststof. Allesbehalve saai? Misschien vindt zij het heel spannend om twee minuten te kijken naar een zwart scherm met witte letters, maar ik vraag me bij zo'n uitspraak af: heeft ze weleens van John de Mol gehoord?

Want waarom worden de intellectuele masturbatiesessies van KIRAC gezien als ontregelende, controversiële kunst, terwijl het werk van De Mol (van *Big Brother* tot zijn magnum opus *De Gouden Kooi* tot het recente *De Dansmarathon*) wérkelijk tot brede discussies leidt?

Of neem Ewout Genemans, die voor zijn realityprogramma Ik *Heb HET Nog Nooit Gedaan* mensen volgde op hun zoektocht naar hun eerste seksuele ervaring. Hij liet maagden én hun potentiële partners de al dan niet geslaagde dates en versierpogingen naspelen voor de camera. Op soms vervreemdende, altijd geraffineerde wijze speelt hij met realiteit en fictie. Als je dat gezien hebt, ben je dan nog onder de indruk van *Honey Pot*?

De enige reden dat de luie provocaties van KIRAC als kunst gezien worden, terwijl de veel controversiëlere (en stilistisch superieure) werken van De Mol en Genemans door kunstcritici genegeerd worden, is het fictieve onderscheid tussen hoge en lage cultuur. Als kunstcritici meer op de popcultuur zouden letten, zouden ze zien dat KIRAC achterloopt.

Beeld door *Jerry Zhang* via Unsplash.

Julius Koetsier is columnist, filmcriticus, vertaler, video-editor en zo af en toe iets anders.